

A circular graphic composed of 17 colored segments arranged in a ring around a central white circle. The segments are in various colors including shades of blue, green, yellow, red, orange, and pink. In the center of the white circle, the text "CILJEVI ODRŽIVOG RAZVOJA" is written in a bold, blue, sans-serif font, stacked in three lines.

**CILJEVI
ODRŽIVOG
RAZVOJA**

1 BEZ SIROMAŠTVA

TARGET 1-1

ERADICATE EXTREME POVERTY

TARGET 1-2

REDUCE POVERTY BY AT LEAST 50%

TARGET 1-3

IMPLEMENT SOCIAL PROTECTION SYSTEMS

TARGET 1-4

EQUAL RIGHTS TO OWNERSHIP, BASIC SERVICES, TECHNOLOGY AND ECONOMIC RESOURCES

TARGET 1-5

BUILD RESILIENCE TO ENVIRONMENTAL, ECONOMIC AND SOCIAL DISASTERS

TARGET 1-A

MOBILIZE RESOURCES TO IMPLEMENT POLICIES TO END POVERTY

TARGET 1-B

CREATE PRO-POOR AND GENDER-SENSITIVE POLICY FRAMEWORKS

1

OKONČATI SIROMAŠTVO SVUDA I U SVIM OBLICIMA

- 1.1 Do kraja 2030. svuda i za sve ljude iskoreniti ekstremno siromaštvo (ekstremno siromašni su ljudi koji žive sa manje od 1.25 dolara na dan).
- 1.2 Do kraja 2030. najmanje za polovinu smanjiti broj muškaraca, žena i dece svih uzrasta koji žive u bilo kom obliku siromaštva (prema nacionalnim definicijama siromaštva).
- 1.3 Primeniti odgovarajuće nacionalne sisteme socijalne zaštite i mere za sve, uključujući najugroženije, i do kraja 2030. postići dovoljno veliki obuhvat siromašnih i ranjivih.
- 1.4 Do kraja 2030. osigurati da svi muškarci i žene, a posebno siromašni i ranjivi, imaju jednaka prava na ekonomske resurse, kao i pristup osnovnim uslugama, vlasništvu i upravljanju zemljištem, odnosno drugim oblicima svojine, nasledstvu, prirodnim bogatstvima, odgovarajućim novim tehnologijama i finansijskim uslugama, uključujući mikrofinansiranje.
- 1.5 Do kraja 2030. izgraditi sistem koji će povećati otpornost siromašnih i onih u ranjivim situacijama te smanjiti njihovu izloženost i ranjivost od ekstremnih klimatskih događaja, kao i drugih ekonomskih, društvenih i/ili ekoloških katastrofa.

-
- 1.a** Osigurati značajnu mobilizaciju resursa iz različitih izvora, između ostalog i kroz povećanu razvojnu saradnju, kako bi se obezbedila adekvatna i predvidljiva sredstva za zemlje u razvoju, posebno za one najnerazvijenije, u smislu sprovođenja programa i politika za okončanje svih oblika siromaštva.
- 1.b** Kreirati jasne okvire politika na nacionalnom, regionalnom i međunarodnom nivou, zasnovane na razvojnim strategijama koje promovišu borbu protiv siromaštva i rodnu osetljivost, kako bi se podržalo ubrzano investiranje u akcije na iskorenjivanju siromaštva.

2

BEZ
GLADI

TARGET 2-1

UNIVERSAL ACCESS TO SAFE AND NUTRITIOUS FOOD

TARGET 2-2

END ALL FORMS OF MALNUTRITION

TARGET 2-3

DOUBLE THE PRODUCTIVITY AND INCOMES OF SMALL-SCALE FOOD PRODUCERS

TARGET 2-4

SUSTAINABLE FOOD PRODUCTION AND RESILIENT AGRICULTURAL PRACTICES

TARGET 2-5

MAINTAIN THE GENETIC DIVERSITY IN FOOD PRODUCTION

TARGET 2-A

INVEST IN RURAL INFRASTRUCTURE, AGRICULTURAL RESEARCH, TECHNOLOGY AND GENE BANKS

TARGET 2-B

PREVENT AGRICULTURAL TRADE RESTRICTIONS, MARKET DISTORTIONS AND EXPORT SUBSIDIES

TARGET 2-C

ENSURE STABLE FOOD COMMODITY MARKETS AND TIMELY ACCESS TO INFORMATION

2

OKONČATI GLAD, POSTIĆI BEZBEDNOST HRANE I POBOLJŠANU ISHRANU I PROMOVISATI ODRŽIVU POLJOPRIVREDU

- 2.1** Do kraja 2030. okončati glad i osigurati da svim ljudima, a posebno siromašnima i licima u osetljivim okolnostima, uključujući odojčad, tokom cele godine bude dostupna bezbedna i hranljiva hrana u dovoljnim količinama.
- 2.2** Do kraja 2030. okončati sve oblike neuhranjenosti, uz postizanje (do kraja 2025. godine) međunarodno dogovorenih ciljeva koji se odnose na zaostajanje u telesnom razvoju kod dece mlađe od 5 godina, i usmeriti pažnju na nutritivne potrebe adolescentkinja, trudnica i dojilja te starijih lica.
- 2.3** Do kraja 2030. udvostručiti poljoprivrednu produktivnost i prihode malih proizvođača hrane, a posebno žena, starosedelačkog stanovništva, porodičnih poljoprivrednih proizvođača, stočara i ribara, između ostalog i preko bezbednog i jednakog pristupa zemljištu, drugih proizvodnih resursa i inputa, znanja, finansijskih usluga, tržišta i mogućnosti za ostvarivanje dodatne vrednosti, odnosno za zapošljavanje van poljoprivrede.
- 2.4** Do kraja 2030. obezbediti održive sisteme za proizvodnju hrane i primeniti fleksibilne poljoprivredne prakse za povećanje produktivnosti i proizvodnje, koje pomažu u održavanju ekosistema, koje jačaju kapacitet za prilagođavanje klimatskim promenama, ekstremnim

---

vremenskim uslovima, sušama, poplavama i ostalim elementarnim nepogodama, odnosno koje progresivno poboljšavaju kvalitet zemljišta i tla.

- 2.5** Do kraja 2020. održavati genetsku raznolikost semena, kultivisanih biljaka i uzgajanih i domaćih životinja, odnosno njihovih srodnih divljih vrsta, između ostalog i preko pravilno vođenih i raznovrsnih banaka semena i biljaka na nacionalnim, regionalnim i međunarodnom nivou, i obezbediti pristup koristima, odnosno pravično i ravnopravno deljenje koristi koje proističu iz korišćenja genetskih resursa i sa njima povezanih tradicionalnih oblika znanja, a prema međunarodnom dogovoru.
- 2.a** Povećati investiranje, između ostalog i preko unapređivanja međunarodne saradnje, u seosku infrastrukturu, poljoprivredna istraživanja i savetodavne usluge, razvoj tehnologije i banaka biljnog i stočnog genetskog materijala kako bi se unapredili poljoprivredni proizvodni kapaciteti u zemljama u razvoju, a posebno u najnerazvijenijim zemljama.
- 2.b** Ispraviti i sprečiti trgovinska ograničenja i deformacije na poljoprivrednim tržištima u svetu, između ostalog i preko istovremenog eliminisanja svih vrsta izvoznih subvencija u poljoprivredi i svih izvoznih mera sa ekvivalentnim efektom, u skladu sa zaduženjima iz „Razvojne agende iz Dohe“.
- 2.c** Usvojiti mere koje će obezbediti odgovarajuće funkcionisanje tržišta hrane i njihovih robnih derivata te olakšati blagovremeni pristup informacijama o tržištima, između ostalog i o rezervama hrane kako bi se pomoglo da se ograniči ekstremna nestabilnost cena hrane.

3

**DOBRO ZDRAVLJE
I OPŠTE DOBRO**

REDUCE MATERNAL MORTALITY

END ALL PREVENTABLE DEATHS UNDER 5 YEARS OF AGE

FIGHT COMMUNICABLE DISEASES

REDUCE MORTALITY FROM NON-COMMUNICABLE DISEASES AND PROMOTE MENTAL HEALTH

PREVENT AND TREAT SUBSTANCE ABUSE

REDUCE ROAD INJURIES AND DEATHS

UNIVERSAL ACCESS TO SEXUAL AND REPRODUCTIVE CARE, FAMILY PLANNING AND EDUCATION

ACHIEVE UNIVERSAL HEALTH COVERAGE

TARGET 3•9

REDUCE ILLNESSES AND DEATH FROM HAZARDOUS CHEMICALS AND POLLUTION

TARGET 3•A

IMPLEMENT THE WHO FRAMEWORK CONVENTION ON TOBACCO CONTROL

TARGET 3•B

SUPPORT RESEARCH, DEVELOPMENT AND UNIVERSAL ACCESS TO AFFORDABLE VACCINES AND MEDICINES

TARGET 3•C

INCREASE HEALTH FINANCING AND SUPPORT HEALTH WORKFORCE IN DEVELOPING COUNTRIES

TARGET 3•D

IMPROVE EARLY WARNING SYSTEMS FOR GLOBAL HEALTH RISKS

3

OBEZBEDITI ZDRAV ŽIVOT I PROMOVISATI BLAGOSTANJE ZA LJUDE SVIH GENERACIJA

- 3.1** Do kraja 2030. smanjiti globalnu stopu smrtnosti kod majki na manje od 70 na 100.000 živorođenja.
- 3.2** Do kraja 2030. okončati smrtne slučajeve koji se mogu sprečiti kod novorođenčadi i dece mlađe od 5 godina.
- 3.3** Do kraja 2030. okončati epidemije AIDS-a, tuberkuloze, malarije i zanemarenih tropskih bolesti i nastaviti borbu protiv hepatitisa, bolesti koje se prenose vodom i ostalih zaraznih bolesti.
- 3.4** Do kraja 2030. smanjiti za jednu trećinu broj prevremenih smrtnih slučajeva od nezaraznih bolesti kroz prevenciju i lečenje i promovisati mentalno zdravlje i blagostanje.
- 3.5** Pojačati prevenciju zloupotrebe supstanci i lečenje posledica takve zloupotrebe, što obuhvata i zloupotrebu opojnih droga i štetnu upotrebu alkohola.
- 3.6** Do kraja 2020. na globalnom nivou prepoloviti broj smrtnih slučajeva i povreda do kojih dolazi u saobraćajnim nesrećama.
- 3.7** Do kraja 2030. obezbediti univerzalni pristup uslugama koje se odnose na polnu i reproduktivnu zdravstvenu zaštitu (između ostalog i uslugama za planiranje porodice, informisanje i obrazovanje), kao i integrisanje pitanja reproduktivnog zdravlja u nacionalne strategije i programe.

-
- 3.8** Postići univerzalni obuhvat zdravstvenom zaštitom, uključujući zaštitu od finansijskog rizika, dostupnost kvalitetnih osnovnih usluga iz oblasti zdravstvene zaštite i dostupnost bezbednih, delotvornih, kvalitetnih i jeftinih osnovnih lekova i vakcina za sve.
- 3.9** Do kraja 2030. bitno smanjiti broj smrtnih slučajeva i oboljenja od opasnih hemikalija, odnosno od zagađenja i kontaminacije vazduha, vode i zemljišta.
- 3.a** Pojačati primenu „Okvirne konvencije Svetske zdravstvene organizacije o kontroli duvana“ u svim zemljama, na odgovarajući način.
- 3.b** Podržati istraživanja i razvoj vakcina i lekova za zarazne i nezarazne bolesti koje primarno pogađaju zemlje u razvoju, obezbediti dostupnost jeftinih osnovnih lekova i vakcina (u skladu sa „Deklaracijom iz Dohe o Sporazumu o trgovinskim aspektima prava intelektualne svojine (TRIPS) i javnom zdravlju“, kojom se potvrđuje pravo zemalja u razvoju da u potpunosti koriste odredbe „Sporazuma o trgovinskim aspektima prava intelektualne svojine“ koje se odnose na fleksibilnost u pogledu zaštite javnog zdravlja) i, posebno, obezbeđivati univerzalnu dostupnost lekova.
- 3.c** Značajno povećati finansiranje u oblasti zdravstva, kao i regrutovanje, razvijanje, obučavanje i zadržavanje zdravstvenih radnika u zemljama u razvoju, posebno u najnerazvijenijim zemljama i malim ostrvskim državama u razvoju.
- 3.d** Ojačati kapacitete svih zemalja, a posebno zemalja u razvoju, za rano upozoravanje, smanjivanje rizika i upravljanje nacionalnim i globalnim zdravstvenim rizicima.

4 KVALITETNO OBRAZOVANJE

TARGET 4-1

FREE PRIMARY AND SECONDARY EDUCATION

TARGET 4-2

EQUAL ACCESS TO QUALITY PRE-PRIMARY EDUCATION

TARGET 4-3

EQUAL ACCESS TO AFFORDABLE TECHNICAL, VOCATIONAL AND HIGHER EDUCATION

TARGET 4-4

INCREASE THE NUMBER OF PEOPLE WITH RELEVANT SKILLS FOR FINANCIAL SUCCESS

TARGET 4-5

ELIMINATE ALL DISCRIMINATION IN EDUCATION

TARGET 4-6

UNIVERSAL LITERACY AND NUMERACY

TARGET 4-7

EDUCATION FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT AND GLOBAL CITIZENSHIP

TARGET 4-A

BUILD AND UPGRADE INCLUSIVE AND SAFE SCHOOLS

TARGET 4-B

EXPAND HIGHER EDUCATION SCHOLARSHIPS FOR DEVELOPING COUNTRIES

TARGET 4-C

INCREASE THE SUPPLY OF QUALIFIED TEACHERS IN DEVELOPING COUNTRIES

---

4 OBEZBEDITI INKLUZIVNO I KVALITETNO OBRAZOVANJE I PROMOVISATI MOGUĆNOSTI CELOŽIVOTNOG UČENJA

- 4.1 Do kraja 2030. obezbediti da sve devojčice i dečaci završe besplatno, jednako i kvalitetno osnovno i srednje obrazovanje koje vodi ka relevantnim i delotvornim ishodima učenja.
- 4.2 Do kraja 2030. obezbediti da sve devojčice i dečaci imaju pristup kvalitetnom razvoju u ranom detinjstvu, brizi i predškolskom obrazovanju kako bi se pripremili za osnovno obrazovanje.
- 4.3 Do kraja 2030. obezbediti jednaku dostupnost jeftinog i kvalitetnog tehničkog, stručnog i tercijarnog obrazovanja, uključujući univerzitetsko, za sve žene i muškarce.
- 4.4 Do kraja 2030. znatno povećati broj mladih i odraslih koji imaju relevantne veštine, između ostalog i tehničke i stručne, za zaposlenje, pristojne poslove i preduzetništvo.
- 4.5 Do kraja 2030. eliminisati rodnu nejednakost u obrazovanju i obezbediti jednak pristup svim nivoima obrazovanja i stručnim obukama za ranjive grupe, uključujući osobe sa invaliditetom, starosedelačko stanovništvo i decu u ranjivim situacijama.

-
- 4.6** Do kraja 2030. obezbediti da svi mladi i znatan broj odraslih (i muškaraca i žena) postignu jezičku i numeričku pismenost.
- 4.7** Do kraja 2030. obezbediti da svi učenici steknu znanja i veštine potrebne da se unapredi održivi razvoj, između ostalog i putem edukacije za održivi razvoj i održive stilove života, ljudska prava, rodnu ravnopravnost, kao i za promovisanje kulture mira i nenasilja, pripadnosti globalnoj zajednici i poštovanja kulturne raznolikosti i doprinosa kulture održivom razvoju.
- 4.a** Izgraditi i poboljšati obrazovne objekte koji su prilagođeni deci, osobama sa invaliditetom i rodnim razlikama, te obezbediti bezbedna, nenasilna, inkluzivna i delotvorna okruženja za učenje za sve.
- 4.b** Do kraja 2020. na globalnom nivou znatno proširiti broj stipendija koje su dostupne zemljama u razvoju, posebno najnerazvijenijim zemljama, malim ostrvskim državama u razvoju i afričkim zemljama, za pohađanje višeg obrazovanja u razvijenim zemljama i ostalim zemljama u razvoju, uključujući stručnu obuku i informacione i komunikacione tehnologije, kao i tehničke, inženjerske i naučne programe.
- 4.c** Do kraja 2030. znatno povećati broj kvalifikovanih učitelja, između ostalog i kroz međunarodnu saradnju za obuku učitelja u zemljama u razvoju, posebno u najnerazvijenijim zemljama i malim ostrvskim državama u razvoju.

5

**RAVNOPRAVNOST
POLOVA**

TARGET 5-1

END DISCRIMINATION AGAINST WOMEN AND GIRLS

TARGET 5-2

END ALL VIOLENCE AGAINST AND EXPLOITATION OF WOMEN AND GIRLS

TARGET 5-3

ELIMINATE FORCED MARRIAGES AND GENITAL MUTILATION

TARGET 5-4

VALUE UNPAID CARE AND PROMOTE SHARED DOMESTIC RESPONSIBILITIES

TARGET 5-5

ENSURE FULL PARTICIPATION IN LEADERSHIP AND DECISION-MAKING

TARGET 5-6

UNIVERSAL ACCESS TO REPRODUCTIVE HEALTH AND RIGHTS

TARGET 5-A

EQUAL RIGHTS TO ECONOMIC RESOURCES, PROPERTY OWNERSHIP AND FINANCIAL SERVICES

TARGET 5-B

PROMOTE EMPOWERMENT OF WOMEN THROUGH TECHNOLOGY

TARGET 5-C

ADOPT AND STRENGTHEN POLICIES AND ENFORCEABLE LEGISLATION FOR GENDER EQUALITY

5

POSTIĆI RODNU RAVNOPRAVNOST I OSNAŽIVATI SVE ŽENE I DEVOJČICE

- 5.1** Okončati svuda i sve oblike diskriminacije protiv žena i devojčica.
- 5.2** Eliminirati sve oblike nasilja nad ženama i devojčicama u javnoj i privatnoj sferi, uključujući trgovinu ljudima, odnosno seksualnu eksploataciju i druge oblike eksploatacije.
- 5.3** Eliminirati sve štetne prakse kao što su dečiji, rani i nasilni brakovi i obrezivanje ženskih genitalija.
- 5.4** Prepoznati i vrednovati neplaćeno staranje i rad u domaćinstvu kroz obezbeđivanje javnih usluga, infrastrukture i politike socijalne zaštite te kroz promovisanje zajedničke odgovornosti u domaćinstvu i porodici, na način koji prikladan u odgovarajućoj državi.
- 5.5** Osigurati da žene u potpunosti i delotvorno učestvuju i imaju jednake mogućnosti da učestvuju u rukovođenju na svim nivoima donošenja odluka u političkom, privrednom i javnom životu.
- 5.6** Osigurati univerzalnu dostupnost polnog i reproduktivnog zdravlja i reproduktivnih prava, kako je dogovoreno u skladu sa „Programom akcije Međunarodne konferencije o stanovništvu i razvoju“ i „Pekinškom platformom za akciju“, odnosno sa dokumentima koji su nastali kao rezultat njihovih analitičkih konferencija.

-
- 5.a** Sprovesti reforme kako bi žene dobile jednaka prava na ekonomske resurse, kao i pristup vlasništvu i kontroli nad zemljištem i ostalim oblicima svojine, finansijskim uslugama, nasledstvu i prirodnim resursima, u skladu sa nacionalnim zakonima.
- 5.b** Povećati upotrebu inovativnih tehnologija, posebno informacione i komunikacione tehnologije, radi promovisanja osnaživanja žena.
- 5.c** Usvojiti i osnažiti dobre politike i izvršno zakonodavstvo za promovisanje rodne ravnopravnosti i osnaživanja svih žena i devojčica na svim nivoima.

6 ČISTA VODA I SANITACIJA

TARGET 6-1

SAFE AND AFFORDABLE DRINKING WATER

TARGET 6-2

END OPEN DEFECCATION AND PROVIDE ACCESS TO SANITATION AND HYGIENE

TARGET 6-3

IMPROVE WATER QUALITY, WASTEWATER TREATMENT AND SAFE REUSE

TARGET 6-4

INCREASE WATER-USE EFFICIENCY AND ENSURE FRESHWATER SUPPLIES

TARGET 6-5

IMPLEMENT INTEGRATED WATER RESOURCES MANAGEMENT

TARGET 6-6

PROTECT AND RESTORE WATER-RELATED ECOSYSTEMS

TARGET 6-A

EXPAND WATER AND SANITATION SUPPORT TO DEVELOPING COUNTRIES

TARGET 6-B

SUPPORT LOCAL ENGAGEMENT IN WATER AND SANITATION MANAGEMENT

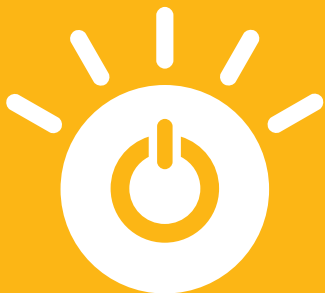
6

OBEZBEDITI SANITARNE USLOVE I PRISTUP PIJAČOJ VODI ZA SVE

- 6.1** Do kraja 2030. postići univerzalan i jednak pristup bezbednoj i jeftinoj pijaćoj vodi za sve.
- 6.2** Do kraja 2030. postići adekvatan i jednak pristup sanitarnim i higijenskim uslovima za sve, kao i okončanje prakse obavljanja defekacije na otvorenom, uz obraćanje posebne pažnje na potrebe žena i devojčica, odnosno onih u ranjivim situacijama.
- 6.3** Do kraja 2030. unaprediti kvalitet vode tako što će se smanjiti zagađenje, eliminisati rasipanje i na najmanju moguću meri svesti ispuštanje opasnih hemikalija i materijala, prepoloviti udeo nepročišćenih otpadnih voda i znatno povećati recikliranje i bezbednu ponovnu upotreba na globalnom nivou.
- 6.4** Do kraja 2030. bitno povećati efikasnost korišćenja vode u svim sektorima i osigurati održivu eksploataciju vode i snabdevanje vodom kako bi se odgovorilo na nestašicu vode i u znatnoj meri smanjio broj ljudi koji se suočavaju sa nestašicom vode.
- 6.5** Do kraja 2030. primeniti integrisano upravljanje vodnim resursima na svim nivoima, između ostalog i kroz prekograničnu saradnju, ako je to potrebno.

-
- 6.6** Do kraja 2020. zaštititi i obnoviti ekosisteme povezane sa vodom, uključujući planine, šume, plavna zemljišta, reke, izdane i jezera.
- 6.a** Do kraja 2030. proširiti međunarodnu saradnju sa zemljama u razvoju i podršku tim zemljama u stvaranju kapaciteta za aktivnosti i programe vezane za vodu i sanitarne uslove, uključujući prikupljanje vode, desalinaciju, efikasno korišćenje vode, tretman otpadnih voda, recikliranje i tehnologije ponovne upotrebe vode.
- 6.b** Podržati i pojačati učešće lokalnih zajednica u unapređivanju upravljanja vodom i sanitarnim uslovima.

7 PRISTUPAĆNA I ČISTA ENERGIJA

TARGET 7-1

UNIVERSAL ACCESS TO MODERN ENERGY

TARGET 7-2

INCREASE GLOBAL PERCENTAGE OF RENEWABLE ENERGY

TARGET 7-3

DOUBLE THE IMPROVEMENT IN ENERGY EFFICIENCY

TARGET 7-A

PROMOTE ACCESS TO RESEARCH, TECHNOLOGY AND INVESTMENTS IN CLEAN ENERGY

TARGET 7-B

EXPAND AND UPGRADE ENERGY SERVICES FOR DEVELOPING COUNTRIES

7

OSIGURATI PRISTUP DOSTUPNOJ, POUZDANOJ, ODRŽIVOJ I MODERNOJ ENERGIJI ZA SVE

- 7.1** Do kraja 2030. osigurati univerzalni pristup jeftinim, pouzdanim i modernim energetskekim uslugama.
- 7.2** Do kraja 2030. povećati održivost udela obnovljive energije u globalnom energetskekom miksu.
- 7.3** Do kraja 2030. udvostručiti globalnu stopu unapređenja energetske efikasnosti.
- 7.a** Do kraja 2030. unaprediti međunarodnu saradnju kako bi se olakšao pristup istraživanju i tehnologiji čiste energije, uključujući obnovljivu energiju, energetskeku efikasnost i naprednu i čistiju tehnologiju fosilnih goriva, i promovisati investiranje u energetskeku infrastrukturu i tehnologiju čiste energije.
- 7.b** Do kraja 2030. proširiti infrastrukturu i unaprediti tehnologiju za snabdevanje svih korisnika uslugama moderne i održive energije u zemljama u razvoju, a posebno u najnerazvijenijim zemljama i malim ostrvskim državama u razvoju.

8 POŠTEN POSAO I POVEĆAN EKONOMSKI RAST

TARGET 8-1

SUSTAINABLE ECONOMIC GROWTH

TARGET 8-2

DIVERSIFY, INNOVATE AND UPGRADE FOR ECONOMIC PRODUCTIVITY

TARGET 8-3

PROMOTE POLICIES TO SUPPORT JOB CREATION AND GROWING ENTERPRISES

TARGET 8-4

IMPROVE RESOURCE EFFICIENCY IN CONSUMPTION AND PRODUCTION

TARGET 8-5

FULL EMPLOYMENT AND DECENT WORK WITH EQUAL PAY

TARGET 8-6

PROMOTE YOUTH EMPLOYMENT, EDUCATION AND TRAINING

TARGET 8-7

END MODERN SLAVERY, TRAFFICKING AND CHILD LABOUR

TARGET 8-8

PROTECT LABOUR RIGHTS AND PROMOTE SAFE WORKING ENVIRONMENTS

TARGET 8-9

PROMOTE BENEFICIAL AND SUSTAINABLE TOURISM

TARGET 8-10

UNIVERSAL ACCESS TO BANKING, INSURANCE AND FINANCIAL SERVICES

TARGET 8-A

INCREASE AID FOR TRADE SUPPORT

TARGET 8-B

DEVELOP A GLOBAL YOUTH EMPLOYMENT STRATEGY

8

PROMOVISATI INKLUZIVAN I ODRŽIV EKONOMSKI RAST, ZAPOSLENOST I DOSTOJANSTVEN RAD ZA SVE

- 8.1** Održati ekonomski rast po glavi stanovnika u skladu sa nacionalnim okolnostima, a u najnerazvijenijim zemljama održati rast bruto domaćeg proizvoda na nivou od najmanje 7 odsto godišnje.
- 8.2** Postići više nivoe ekonomske produktivnosti preko diversifikacije, tehnoloških unapređenja i inovacija, između ostalog i fokusirajući se na radno intenzivne i visoko profitabilne sektore.
- 8.3** Promovisati razvojno orijentisane politike koje podržavaju proizvodne aktivnosti, stvaranje pristojnih poslova, preduzetništvo, kreativnost i inovativnost i podsticati formalno osnivanje i rast mikropreduzeća, odnosno malih i srednjih preduzeća, između ostalog i kroz pristup finansijskim uslugama.
- 8.4** Progresivno unaprediti, do kraja 2030. g., globalnu efikasnost resursa u potrošnji i proizvodnji i uložiti napore da se ekonomski rast razdvoji od degradacije životne sredine u skladu sa 10-godišnjim okvirom programa koji se odnose na održivu potrošnju i proizvodnju, uz vodeću ulogu razvijenih zemalja.
- 8.5** Do kraja 2030. postići punu i produktivnu zaposlenost i dostojanstven rad za sve žene i muškarce, što obuhvata

---

i mlade ljude i osobe sa invaliditetom, kao i istu platu za rad jednake vrednosti.

- 8.6** Do kraja 2020. bitno smanjiti udeo mladih koji nisu zaposleni niti su u procesu obrazovanja, odnosno obuke.
- 8.7** Preuzeti neposredne i delotvorne mere kako bi se okončali prisilni rad, moderni oblici ropstva i trgovina ljudima, obezbedila zabrana i eliminisali najgori oblici dečijeg rada, uključujući regrutovanje i korišćenje dece vojnika, kao i kako bi se do 2025. godine okončao dečiji rad u svim njegovim oblicima.
- 8.8** Zaštititi radna prava i promovisati bezbedno i sigurno radno okruženje za sve radnike, uključujući radnike migrante, a posebno žene migrante, i one koji rade opasne poslove.
- 8.9** Do kraja 2030. osmisliti i primeniti politike za promovisanje održivog turizma koji stvara radna mesta i promoviše lokalnu kulturu i proizvode.
- 8.10** Jačati kapacitete domaćih finansijskih institucija kako bi se podsticala i širila dostupnost bankarskih, osiguravajućih i finansijskih usluga za sve.
- 8.a** Povećati podršku na osnovu „Pomoći za trgovinu“ za zemlje u razvoju, posebno za najnerazvijenije zemlje, između ostalog i preko „Unapređenog integrisanog okvira za pitanja trgovinsko-tehničke pomoći najnerazvijenijim zemljama“.
- 8.b** Do kraja 2020. razviti i operacionalizovati globalnu strategiju za zapošljavanje mladih i primeniti „Globalni pakt o zapošljavanju“ Međunarodne organizacije rada.

9 INDUSTRIJA, INOVACIJE I INFRASTRUKTURA

TARGET 9-1

DEVELOP SUSTAINABLE, RESILIENT AND INCLUSIVE INFRASTRUCTURES

TARGET 9-2

PROMOTE INCLUSIVE AND SUSTAINABLE INDUSTRIALIZATION

TARGET 9-3

INCREASE ACCESS TO FINANCIAL SERVICES AND MARKETS

TARGET 9-4

UPGRADE ALL INDUSTRIES AND INFRASTRUCTURES FOR SUSTAINABILITY

TARGET 9-5

ENHANCE RESEARCH AND UPGRADE INDUSTRIAL TECHNOLOGIES

TARGET 9-A

FACILITATE SUSTAINABLE INFRASTRUCTURE DEVELOPMENT FOR DEVELOPING COUNTRIES

TARGET 9-B

SUPPORT DOMESTIC TECHNOLOGY DEVELOPMENT AND INDUSTRIAL DIVERSIFICATION

TARGET 9-C

UNIVERSAL ACCESS TO INFORMATION AND COMMUNICATIONS TECHNOLOGY

9

IZGRADITI PRILAGODLJIVU INFRASTRUKTURU, PROMOVISATI ODRŽIVU INDUSTRIJALIZACIJU I PODSTIGATI INOVATIVNOST

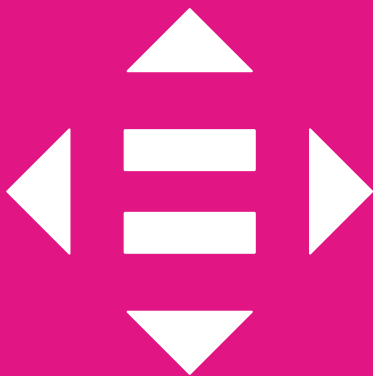
- 9.1** Razviti kvalitetnu, pouzdanu, održivu i prilagodljivu infrastrukturu, uključujući regionalnu i međugraničnu infrastrukturu, kako bi se podržali ekonomski razvoj i ljudsko blagostanje, sa fokusom na jeftinom i jednakom pristupu za sve.
- 9.2** Promovisati inkluzivnu i održivu industrijalizaciju i, do kraja 2030. g., značajno povećati udeo industrije u stopi zaposlenosti i bruto domaćem proizvodu, u skladu sa nacionalnim okolnostima, a u najnerazvijenijim zemljama udvostručiti njen udeo.
- 9.3** Povećati pristup malih industrijskih i ostalih preduzeća finansijskim uslugama, posebno u zemljama u razvoju, što obuhvata i povoljne kredite, i povećati njihovu integraciju u lance vrednosti i u tržišta.
- 9.4** Do kraja 2030. unaprediti infrastrukturu i prilagoditi industrije kako bi postale održive, uz veću efikasnost u korišćenju resursa i šire usvajanje čistih i ekološki ispravnih tehnologija i industrijskih procesa, pri čemu sve zemlje preduzimaju aktivnosti u skladu sa svojim kapacitetima.
- 9.5** Proširiti naučna istraživanja, unaprediti tehnološke kapacitete industrijskih sektora u svim zemljama, a posebno

---

u zemljama u razvoju, što podrazumeva da se, do kraja 2030, podstiču inovacije i da se broj zaposlenih u oblasti istraživanja i razvoja na milion ljudi znatno poveća, kao i da se poveća javna i privatna potrošnja na istraživanje i razvoj.

- 9.a** Olakšati razvoj održive i prilagodljive infrastrukture u zemljama u razvoju kroz unapređivanje finansijske, tehnološke i tehničke podrške afričkim zemljama, najnerazvijenijim zemljama, zemljama u razvoju koje nemaju izlaz na more i malim ostrvskim državama u razvoju.
- 9.b** Podržati razvoj domaće tehnologije, istraživanja i inovacija u zemljama u razvoju, između ostalog i tako što će se obezbediti pogodno okruženje u pogledu politika za, uz ostalo, industrijsku diversifikaciju i dodavanje vrednosti dobrima.
- 9.c** Značajno povećati pristup informacionim i komunikacionim tehnologijama i uložiti napore da se obezbedi univerzalni i jeftin pristup internetu u najnerazvijenijim zemljama do 2020.

10 SMANJITI NEJEDNAKOSTI

TARGET 10-1

REDUCE INCOME INEQUALITIES

TARGET 10-2

PROMOTE UNIVERSAL SOCIAL, ECONOMIC AND POLITICAL INCLUSION

TARGET 10-3

ENSURE EQUAL OPPORTUNITIES AND END DISCRIMINATION

TARGET 10-4

ADOPT FISCAL AND SOCIAL POLICIES THAT PROMOTES EQUALITY

TARGET 10-5

IMPROVED REGULATION OF GLOBAL FINANCIAL MARKETS AND INSTITUTIONS

TARGET 10-6

ENHANCED REPRESENTATION FOR DEVELOPING COUNTRIES IN FINANCIAL INSTITUTIONS

TARGET 10-7

RESPONSIBLE AND WELL-MANAGED MIGRATION POLICIES

TARGET 10-A

SPECIAL AND DIFFERENTIAL TREATMENT FOR DEVELOPING COUNTRIES

TARGET 10-B

ENCOURAGE DEVELOPMENT ASSISTANCE AND INVESTMENT IN LEAST DEVELOPED COUNTRIES

TARGET 10-C

REDUCE TRANSACTION COSTS FOR MIGRANT REMITTANCES

10

SMANJITI NEJEDNAKOST IZMEĐU I UNUTAR DRŽAVA

- 10.1** Do kraja 2030. progresivno postići i održati rast dohotka donjih 40 odsto stanovništva po stopi višoj od nacionalnog proseka.
- 10.2** Do kraja 2030. osnažiti i promovisati socijalnu, ekonomsku i političku inkluziju svih, bez obzira na starost, pol, invalidnost, rasu, etničku pripadnost, poreklo, religiju ili ekonomski odnosno neki drugi status.
- 10.3** Osigurati jednake mogućnosti i smanjiti nejednakosti u ishodima, između ostalog i tako što će se eliminisati diskriminatorski zakoni, politike i prakse i što će se, u tom pogledu, promovisati prikladno zakonodavstvo, politike i aktivnosti.
- 10.4** Usvojiti politike, posebno fiskalnu politiku i politike u oblasti plata i socijalne zaštite, i progresivno postići veću ravnopravnost.
- 10.5** Unaprediti propise i nadzor globalnih finansijskih tržišta i institucija te pojačati primenu tih propisa.
- 10.6** Osigurati da zemlje u razvoju budu bolje predstavljene i da se čuje njihov glas u procesu donošenja odluka u globalnim međunarodnim ekonomskim i finansijskim institucijama kako bi se stvorile delotvornije, kredibilnije, odgovornije i legitimnije institucije.

-
- 10.7** Olakšati uređenu, bezbednu, regularnu i odgovornu migraciju i mobilnost ljudi, između ostalog i kroz primenu planiranih i dobro vođenih migracionih politika.
- 10.a** Primenjivati princip specijalnog i diferencijalnog tretmana za zemlje u razvoju, posebno za najnerazvijenije zemlje, u skladu sa sporazumima Svetske trgovinske organizacije.
- 10.b** Podsticati zvaničnu razvojnu pomoć i finansijske tokove, pa i direktne strane investicije, za države u kojima postoji najveća potreba, a posebno za najnerazvijenije zemlje, afričke zemlje, male ostrvske države u razvoju i zemlje u razvoju koje nemaju izlaz na more, u skladu sa njihovim nacionalnim planovima i programima.
- 10.c** Do kraja 2030. sniziti na manje od 3 odsto transakcione troškove za doznake migranata i eliminisati tokove doznaka sa troškovima višim od 5 odsto.

11 ODRŽIVI GRADOVI I ZAJEDNICE

TARGET 11-1

SAFE AND AFFORDABLE HOUSING

TARGET 11-2

AFFORDABLE AND SUSTAINABLE TRANSPORT SYSTEMS

TARGET 11-3

INCLUSIVE AND SUSTAINABLE URBANIZATION

TARGET 11-4

PROTECT THE WORLD'S CULTURAL AND NATURAL HERITAGE

TARGET 11-5

REDUCE THE ADVERSE EFFECTS OF NATURAL DISASTERS

TARGET 11-6

REDUCE THE ENVIRONMENTAL IMPACT OF CITIES

TARGET 11-7

PROVIDE ACCESS TO SAFE AND INCLUSIVE GREEN AND PUBLIC SPACES

TARGET 11-A

STRONG NATIONAL AND REGIONAL DEVELOPMENT PLANNING

TARGET 11-B

IMPLEMENT POLICIES FOR INCLUSION, RESOURCE EFFICIENCY AND DISASTER RISK REDUCTION

TARGET 11-C

SUPPORT LEAST DEVELOPED COUNTRIES IN SUSTAINABLE AND RESILIENT BUILDING

11

UČINITI GRADOVE I LJUDSKA NASELJA INKLUZIVNIM, BEZBEDNIM, PRILAGODLJIVIM I ODRŽIVIM

- 11.1 Do kraja 2030. osigurati da svi imaju pristup adekvatnom, bezbednom i jeftinom smeštaju i osnovnim uslugama te unaprediti uslove u nehidijenskim naseljima.
- 11.2 Do kraja 2030. omogućiti pristup bezbednim, jeftinim, pristupačnim i održivim transportnim sistemima za sve, unapređujući bezbednost na putevima, pre svega proširivanjem obima javnog prevoza, uz obraćanje posebne pažnje na potrebe onih koji se nalaze u ranjivim situacijama, žena, dece, osoba sa invaliditetom i starijih lica.
- 11.3 Do kraja 2030. u svim zemljama unaprediti inkluzivnu i održivu urbanizaciju i kapacitete za participativno, integrisano i održivo planiranje ljudskih naselja i za upravljanje njima.
- 11.4 Pojačati napore da se zaštiti i obezbedi svetska kulturna i prirodna baština.
- 11.5 Do kraja 2030. značajno smanjiti broj smrtnih slučajeva i broj ugroženih ljudi te znatno smanjiti smanjiti ekonomske gubitke do kojih dovode elementarne nepogode, između ostalog i one povezane sa vodom, usmeravajući pažnju na zaštitu siromašnih i onih u ranjivim situacijama.

-
- 11.6** Do kraja 2030. smanjiti negativan uticaj gradova na životnu sredinu meren po glavi stanovnika, između ostalog i tako što će se posebna pažnja posvetiti kvalitetu vazduha i upravljanju otpadom na opštinskom i drugim nivoima.
- 11.7** Do kraja 2030. omogućiti univerzalni pristup bezbednim, inkluzivnim i pristupačnim zelenim i javnim površinama, posebno za žene i decu, starija lica i osobe sa invaliditetom.
- 11.a** Podržati pozitivne ekonomske, socijalne i ekološke veze između urbanih, perifernih urbanih i ruralnih oblasti osnaživanjem nacionalnog i regionalnog planiranja razvoja.
- 11.b** Do kraja 2020. znatno povećati broj gradova i ljudskih naselja koji usvajaju i primenjuju integrisane politike i planove u smislu inkluzije, efikasnosti resursa, ublažavanja klimatskih promena i prilagođavanja klimatskim promenama, otpornosti na elementarne nepogode, odnosno koji razvijaju i implementiraju, u skladu sa predstojećim Hjogo okvirom, sveobuhvatno upravljanje rizicima od elementarnih nepogoda na svim nivoima.
- 11.c** Podržati najnerazvijenije zemlje, između ostalog i kroz finansijsku i tehničku pomoć, u izgradnji održivih i prilagodljivih zgrada za koje se koriste lokalni materijali.

12 ODGOVORNO
KORISĆENJE
I PRODUKTIVNOST

TARGET 12-1

IMPLEMENT THE 10-YEAR SUSTAINABLE CONSUMPTION AND PRODUCTION FRAMEWORK

TARGET 12-2

SUSTAINABLE MANAGEMENT AND USE OF NATURAL RESOURCES

TARGET 12-3

HALVE GLOBAL PER CAPITA FOOD WASTE

TARGET 12-4

RESPONSIBLE MANAGEMENT OF CHEMICALS AND WASTE

TARGET 12-5

SUBSTANTIALLY REDUCE WASTE GENERATION

TARGET 12-6

ENCOURAGE COMPANIES TO ADOPT SUSTAINABLE PRACTICES AND SUSTAINABILITY REPORTING

TARGET 12-7

PROMOTE SUSTAINABLE PUBLIC PROCUREMENT PRACTICES

TARGET 12-8

PROMOTE UNIVERSAL UNDERSTANDING OF SUSTAINABLE LIFESTYLES

TARGET 12-A

SUPPORT DEVELOPING COUNTRIES' SCIENTIFIC AND TECHNOLOGICAL CAPACITY FOR SUSTAINABLE CONSUMPTION AND PRODUCTION

TARGET 12-B

DEVELOP AND IMPLEMENT TOOLS TO MONITOR SUSTAINABLE TOURISM

TARGET 12-C

REMOVE MARKET DISTORTIONS THAT ENCOURAGE WASTEFUL CONSUMPTION

---

12 OBEZBEDITI ODRŽIVE OBLIKE POTROŠNJE I PROIZVODNJE

- 12.1**   Primeniti 10-godišnji okvir programa za održivu potrošnju i proizvodnju, u kome će učestvovati sve zemlje, a razvijene zemlje će preuzeti rukovodeću ulogu, uzimajući u obzir stepen razvoja i kapacitete zemalja u razvoju.
- 12.2**   Do kraja 2030. postići održivo upravljanje i efikasno korišćenje prirodnih resursa.
- 12.3**   Do kraja 2030. globalno prepoloviti bacanje hrane po glavi stanovnika na nivou maloprodaje i potrošača te smanjiti gubitke u hrani u proizvodnji i lancima snabdevanja, što obuhvata i gubitke koji nastaju posle žetve.
- 12.4**   Do kraja 2020. postići ekološki ispravno upravljanje hemikalijama i svim oblicima otpada tokom čitavog njihovog upotrebnog ciklusa, u skladu sa dogovorenim međunarodnim okvirima, i značajno smanjiti njihovo ispuštanje u vazduh, vodu i zemljište kako bi se što više umanjili njihovi negativni uticaji na zdravlje ljudi i životnu sredinu.
- 12.5**   Do kraja 2030. značajno smanjiti generisanje otpada tako što će se sprečavati ili smanjivati njegovo generisanje, odnosno tako što će se otpad prerađivati i ponovo upotrebljavati.

-
- 12.6** Podsticati kompanije, posebno velike i međunarodne kompanije, da usvoje održive prakse i da integrišu informacije o održivosti u svoj ciklus izveštavanja.
- 12.7** Promovisati prakse javnih nabavki koje su održive, u skladu sa nacionalnim politikama i prioritetima.
- 12.8** Do kraja 2030. osigurati da ljudi svuda imaju relevantne informacije i svest o održivom razvoju i prirodnim stilovima života.
- 12.a** Podržati zemlje u razvoju da jačaju svoje naučne i tehnološke kapacitete kako bi se kretale u pravcu održivijih oblika potrošnje i proizvodnje.
- 12.b** Razvijati i primenjivati alate za praćenje uticaja održivog razvoja na održivi turizam koji stvara radna mesta i promoviše lokalnu kulturu i proizvode.
- 12.c** Svesti na razumnu meru nedelotvorne subvencije za fosilna goriva kojima se podstiče rasipna potrošnja otklanjanjem tržišnih deformacija, u skladu sa nacionalnim okolnostima, između ostalog i kroz restrukturiranje sistema oporezivanja i fazno ukidanje štetnih subvencija tamo gde one postoje kako bi došao do izražaja njihov uticaj na životnu sredinu, uzimajući u obzir u potpunosti specifične potrebe i uslove zemalja u razvoju i svodeći na najmanju meru moguće negativne uticaje na njihov razvoj na način kojim se štite siromašni i pogođene zajednice.

13 KLIMATSKA AKCIJA

TARGET 13-1

STRENGTHEN
RESILIENCE AND
ADAPTIVE CAPACITY
TO CLIMATE RELATED
DISASTERS

TARGET 13-2

INTEGRATE CLIMATE
CHANGE MEASURES
INTO POLICIES AND
PLANNING

TARGET 13-3

BUILD KNOWLEDGE
AND CAPACITY TO MEET
CLIMATE CHANGE

TARGET 13-A

IMPLEMENT THE UN
FRAMEWORK
CONVENTION ON
CLIMATE CHANGE

TARGET 13-B

PROMOTE
MECHANISMS TO
RAISE CAPACITY FOR
CLIMATE PLANNING
AND MANAGEMENT

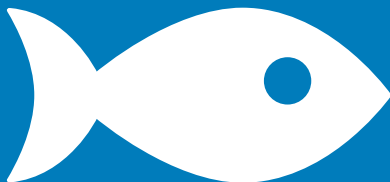
13

PREUZETI HITNU AKCIJU U BORBI PROTIV KLIMATSKIH PROMENA I NJENIH POSLEDICA

- 13.1** Osnažiti prilagodljivost i adaptivni kapacitet na rizike povezane sa klimatskim uslovima i prirodnim katastrofama u svim zemljama.
- 13.2** Integrisati mere vezane za klimatske promene u nacionalne politike, strategije i planiranje.
- 13.3** Unaprediti obrazovanje, podizanje nivoa svesti, kao i ljudske i institucionalne kapacitete u vezi sa ublažavanjem i smanjivanjem uticaja klimatskih promena, odnosno sa prilagođavanjem i ranim upozoravanjem na klimatske promene.
- 13.a** Primeniti obavezu koju su razvijene zemlje potpisnice „Okvirne konvencije Ujedinjenih nacija o klimatskim promenama“ preuzele kako bi zajedno prikupile 100 milijardi dolara godišnje do 2020. iz svih izvora i tako odgovorile na potrebe zemalja u razvoju u kontekstu značajnih aktivnosti na ublažavanju negativnih uticaja klimatskih promena i transparentnosti primene, te u potpunosti operacionalizovati Zeleni klimatski fond kroz njegovu kapitalizaciju, što je pre moguće.

-
- 13.b** Promovisati mehanizme za podizanje kapaciteta za delotvorno planiranje i upravljanje u vezi sa klimatskim promenama u najnerazvijenijim zemljama, što podrazumeva i fokusiranje na žene i mlade, odnosno na lokalne i marginalizovane zajednice.

14 ŽIVOT ISPOD VODE

TARGET 14-1

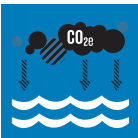
REDUCE MARINE POLLUTION

TARGET 14-2

PROTECT AND RESTORE ECOSYSTEMS

TARGET 14-3

REDUCE OCEAN ACIDIFICATION

TARGET 14-4

SUSTAINABLE FISHING

TARGET 14-5

CONSERVE COASTAL AND MARINE AREAS

TARGET 14-6

END SUBSIDIES CONTRIBUTING TO OVERFISHING

TARGET 14-7

INCREASE THE ECONOMIC BENEFITS FROM SUSTAINABLE USE OF MARINE RESOURCES

TARGET 14-A

INCREASE SCIENTIFIC KNOWLEDGE, RESEARCH AND TECHNOLOGY FOR OCEAN HEALTH

TARGET 14-B

SUPPORT SMALL SCALE FISHERS

TARGET 14-C

IMPLEMENT AND ENFORCE INTERNATIONAL SEA LAW

---

14 OČUVATI I ODRŽIVO KORISTITI OKEANE, MORA I MORSKE RESURSE ZA ODRŽIV RAZVOJ

- 14.1** Do kraja 2025. sprečiti i značajno smanjiti sve vrste zagađivanje morskih resursa, a posebno onih aktivnosti koje dolaze sa kopna, uključujući morski šut i zagađenje nutrijenata.
- 14.2** Do kraja 2020. održivo upravljati morskim i obalskim ekosistemima i zaštititi ih kako bi se izbegli značajni negativni uticaji, između ostalog i kroz jačanje njihove prilagodljivosti, i preduzeti aktivnosti za njihovu obnovu kako bi okeani ponovo postali zdravi i produktivni.
- 14.3** Svesti na najmanju meru uticaje povećanja nivoa kiselosti okeana i baviti se tim problemom, između ostalog i kroz bolju i širu naučnu saradnju na svim nivoima.
- 14.4** Do kraja 2020. delotvorno regulisati eksploataciju ribe i okončati prekomerni ribolov, kao i nezakonit, neprijavljen i neregulisan ribolov, odnosno destruktivne ribarske prakse, i primeniti naučno zasnovane planove upravljanja kako bi se obnovile zalihe riba u najkraćem mogućem roku, bar do nivoa na kojima se može proizvesti maksimalni održivi prinos koji je određen njihovim biološkim karakteristikama.
- 14.5** Do kraja 2020. očuvati najmanje 10 odsto obalskih i morskih oblasti, u skladu sa nacionalnim i međunarodnim zakonima i na osnovu najboljih postojećih naučnih informacija.

-
- 14.6** Do kraja 2020. zabraniti određene oblike subvencija za ribarstvo koje dovode do stvaranja prevelikog kapaciteta ribara i prekomernog izlovljavanja ribe, ukinuti subvencije koje doprinose nezakonitom, neprijavljenom i neregulisanom ribolovu i uzdržati se od uvođenja novih sličnih subvencija, uz svest da odgovarajući i delotvorni specijalni i diferencijalni tretmani za zemlje u razvoju i najnerazvijenije zemlje treba da budu integralni deo pregovora Svetske trgovinske organizacije u vezi sa subvencijama za ribarstvo (1).
- 14.7** Do kraja 2030. uvećati ekonomsku korist za male ostrvske države u razvoju i najnerazvijenije zemlje na osnovu održivog korišćenja morskih resursa, između ostalog i preko održivog upravljanja ribarstvom, vodoprivredom i turizmom.
- 14.a** Povećati naučno znanje, razviti istraživačke kapacitete i prenositi pomorsku tehnologiju, uzimajući u obzir „Kriterijume i smernice Međuvladine okeanografske komisije za prenos pomorske tehnologije“, kako bi se poboljšalo zdravlje okeana i unapredio doprinos morskog biodiverziteta razvoju zemalja u razvoju, posebno malih ostrvskih država u razvoju i najnerazvijenijih zemalja.
- 14.b** Obezbediti pristup morskim resursima i tržištima za male profesionalne ribare.
- 14.c** Osigurati punu primenu međunarodnog prava, onako kako to predviđa „Konvencija Ujedinjenih nacija o pomorskom pravu“ za zemlje potpisnice, između ostalog, gde je to primenjivo, i postojećih regionalnih i međunarodnih planova za očuvanje i održivo korišćenje okeana i njihovih resursa.

15 ŽIVOT NA ZEMLJI

TARGET 15-1

CONSERVE AND RESTORE TERRESTRIAL AND FRESHWATER ECOSYSTEMS

TARGET 15-2

END DEFORESTATION AND RESTORE DEGRADED FORESTS

TARGET 15-3

END DESERTIFICATION AND RESTORE DEGRADED LAND

TARGET 15-4

ENSURE CONSERVATION OF MOUNTAIN ECOSYSTEMS

TARGET 15-5

PROTECT BIODIVERSITY AND NATURAL HABITATS

TARGET 15-6

PROMOTE ACCESS TO GENETIC RESOURCES AND FAIR SHARING OF THE BENEFITS

TARGET 15-7

ELIMINATE POACHING AND TRAFFICKING OF PROTECTED SPECIES

TARGET 15-8

PREVENT INVASIVE ALIEN SPECIES ON LAND AND IN WATER ECOSYSTEMS

TARGET 15-9

INTEGRATE ECOSYSTEM AND BIODIVERSITY IN GOVERNMENTAL PLANNING

TARGET 15-A

INCREASE FINANCIAL RESOURCES TO CONSERVE AND SUSTAINABLY USE ECOSYSTEMS AND BIODIVERSITY

TARGET 15-B

FINANCE AND INCENTIVIZE SUSTAINABLE FOREST MANAGEMENT

TARGET 15-C

COMBAT GLOBAL POACHING AND TRAFFICKING

15

ODRŽIVO UPRAVLJATI ŠUMAMA, SUZBITI DEZERTIFIKACIJU, ZAUSTAVITI I PREOKRENUTI DEGRADACIJU ZEMLJIŠTA I SPREČITI UNIŠTAVANJE BIODIVERZITETA

- 15.1** Do kraja 2020. osigurati očuvanje, obnovu i održivo korišćenje kopnenih slatkovodnih ekosistema i njihovog okruženja, posebno šuma, močvarnog zemljišta, planina i isušenog zemljišta, u skladu sa obavezama prema međunarodnim sporazumima.
- 15.2** Do kraja 2020. promovisati implementaciju održivog upravljanja svim vrstama šuma, zaustaviti krčenje šuma, obnoviti uništene šume i znatno povećati pošumljavanje na globalnom nivou.
- 15.3** Do kraja 2020. boriti se protiv dezertifikacije, obnavljati degradirano zemljište i tlo, uključujući zemljište pod uticajem dezertifikacije, suša i poplava, i težiti da se u svetu neutralizuje degradacija zemljišta.
- 15.4** Do kraja 2030. osigurati očuvanje planinskih ekosistema, uključujući njihov biodiverzitet, kako bi se njihovi kapaciteti unapredili tako da pružaju korist koja ima suštinski značaj za održivi razvoj.
- 15.5** Preduzeti hitne i značajne aktivnosti za smanjivanje degradacije prirodnih staništa, zaustaviti gubitak biodiverziteta i, do kraja 2020. g., zaštititi ugrožene vrste i sprečiti njihovo izumiranje.

-
- 15.6** Osigurati pravednu i jednaku raspodelu koristi koja proističe iz korišćenja genetskih resursa i promovisati odgovarajući pristup takvim resursima.
- 15.7** Preduzeti hitne aktivnosti kako bi se okončali krivolov i trgovina zaštićenim životinjskim i biljnim vrstama i baviti se pitanjima potražnje i ponude nezakonitih proizvoda izrađenih od divljih životinja.
- 15.8** Do kraja 2020. uvesti mere kako bi se sprečio i značajno umanjio uticaj invanzivnih stranih vrsta na kopnene i vodne ekosisteme te kontrolisati ili iskoreniti prioritetne vrste.
- 15.9** Do kraja 2020. integrisati vrednosti ekosistema i biodiverziteta u nacionalno i lokalno planiranje, razvojne procese, strategije za smanjenje siromaštva i izveštaje.
- 15.a** Mobilisati i značajno povećati finansijska sredstva iz svih izvora radi očuvanja i održivog korišćenja biodiverziteta i ekosistema.
- 15.b** Mobilisati značajna sredstva iz svih izvora i na svim nivoima kako bi se finansiralo održivo upravljanje šumama i pružili odgovarajući podsticaji zemljama u razvoju za unapređenje takvog upravljanja, uključujući očuvanje i pošumljavanje.
- 15.c** Unaprediti globalnu podršku naporima koji se ulažu u borbu protiv krivolova i trgovine zaštićenim vrstama, uključujući povećanje kapaciteta lokalnih zajednica da traže održive mogućnosti za život.

16 MIR, PRAVEDNE I JAKE INSTITUCIJE

TARGET 16-1

REDUCE VIOLENCE EVERYWHERE

TARGET 16-2

PROTECT CHILDREN FROM ABUSE, EXPLOITATION, TRAFFICKING AND VIOLENCE

TARGET 16-3

PROMOTE THE RULE OF LAW AND ENSURE EQUAL ACCESS TO JUSTICE

TARGET 16-4

COMBAT ORGANIZED CRIME AND ILLICIT FINANCIAL AND ARMS FLOWS

TARGET 16-5

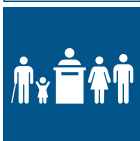
SUBSTANTIALLY REDUCE CORRUPTION AND BRIBERY

TARGET 16-6

DEVELOP EFFECTIVE, ACCOUNTABLE AND TRANSPARENT INSTITUTIONS

TARGET 16-7

ENSURE RESPONSIVE, INCLUSIVE AND REPRESENTATIVE DECISION-MAKING

TARGET 16-8

STRENGTHEN THE PARTICIPATION IN GLOBAL GOVERNANCE

TARGET 16-9

PROVIDE UNIVERSAL LEGAL IDENTITY

TARGET 16-10

ENSURE PUBLIC ACCESS TO INFORMATION AND PROTECT FUNDAMENTAL FREEDOMS

TARGET 16-A

STRENGTHEN NATIONAL INSTITUTIONS TO PREVENT VIOLENCE AND COMBAT TERRORISM AND CRIME

TARGET 16-B

PROMOTE AND ENFORCE NON-DISCRIMINATORY LAWS AND POLICIES

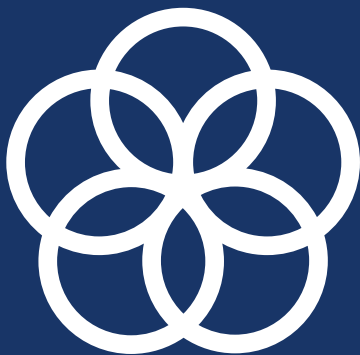
16

PROMOVISATI MIROLJUBIVA I INKLUZIVNA DRUŠTVA ZA ODRŽIVI RAZVOJ, OBEZBEDITI PRISTUP PRAVDI ZA SVE I IZGRADITI EFIKASNE, POUZDANE I INKLUZIVNE INSTITUCIJE NA SVIM NIVOIMA

- 16.1 Svuda značajno smanjiti sve oblike nasilja i sa njima povezane stope smrtnih slučajeva.
- 16.2 Okončati zloupotrebu i eksploataciju dece, trgovinu decom i sve oblike nasilja i torture nad decom.
- 16.3 Promovisati vladavinu prava na nacionalnom i međunarodnom nivou i svima osigurati jednak pristup pravdi.
- 16.4 Do kraja 2030. značajno smanjiti nezakonite tokove novca i oružja, poboljšati pronalaženje i vraćanje ukradene imovine i boriti se protiv svih oblika organizovanog kriminala.
- 16.5 Značajno smanjiti korupciju i podmićivanje u svim njihovim pojavnim oblicima.
- 16.6 Razviti delotvorne, odgovorne i transparentne institucije na svim nivoima.
- 16.7 Osigurati odgovorno, inkluzivno, participativno i reprezentativno donošenje odluka na svim nivoima.

-
- 16.8** Proširiti i povećati učešće zemalja u razvoju u institucijama globalnog upravljanja.
  - 16.9** Do kraja 2030. za sve obezbediti zakonski identitet, uključujući registraciju prilikom rođenja.
  - 16.10** Osigurati javni pristup informacijama i zaštitu osnovnih sloboda, u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom i međunarodnim sporazumima.
  - 16.a** Osnažiti relevantne nacionalne institucije, između ostalog i preko međunarodne saradnje, za izgradnju kapaciteta na svim nivoima, posebno u zemljama u razvoju, radi sprečavanja nasilja i borbe protiv terorizma i kriminala.
  - 16.b** Promovisati i sprovoditi nediskriminatorske zakone i politike radi postizanja održivog razvoja.

17 PARTNERSTVO ZA CILJEVE

TARGET 17-1

MOBILIZE RESOURCES TO IMPROVE DOMESTIC REVENUE COLLECTION

TARGET 17-2

IMPLEMENT ALL DEVELOPMENT ASSISTANCE COMMITMENTS

TARGET 17-3

MOBILIZE FINANCIAL RESOURCES FOR DEVELOPING COUNTRIES

TARGET 17-4

ASSIST DEVELOPING COUNTRIES IN ATTAINING DEBT SUSTAINABILITY

TARGET 17-5

INVEST IN LEAST DEVELOPED COUNTRIES

TARGET 17-6

KNOWLEDGE SHARING AND COOPERATION FOR ACCESS TO SCIENCE, TECHNOLOGY AND INNOVATION

TARGET 17-7

PROMOTE SUSTAINABLE TECHNOLOGIES TO DEVELOPING COUNTRIES

TARGET 17-8

STRENGTHEN THE SCIENCE, TECHNOLOGY AND INNOVATION CAPACITY FOR LEAST DEVELOPED COUNTRIES

TARGET 17-9

ENHANCE SDG CAPACITY IN DEVELOPING COUNTRIES

TARGET 17-10

PROMOTE A UNIVERSAL TRADING SYSTEM UNDER THE WTO

TARGET 17-11

INCREASE THE EXPORTS OF DEVELOPING COUNTRIES

TARGET 17-12

REMOVE TRADE BARRIERS FOR LEAST DEVELOPED COUNTRIES

ENHANCE GLOBAL
MACROECONOMIC
STABILITY

ENHANCE POLICY
COHERENCE FOR
SUSTAINABLE
DEVELOPMENT

RESPECT NATIONAL
LEADERSHIP TO
IMPLEMENT POLICIES
FOR THE SUSTAINABLE
DEVELOPMENT GOALS

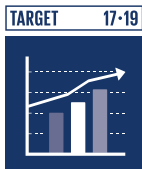
ENHANCE THE GLOBAL
PARTNERSHIP FOR
SUSTAINABLE
DEVELOPMENT

ENCOURAGE EFFECTIVE
PARTNERSHIPS

ENHANCE AVAILABILITY
OF RELIABLE DATA

FURTHER DEVELOP
MEASUREMENTS OF
PROGRESS

17

UČVRSTITI GLOBALNO PARTNERSTVO ZA ODRŽIVI RAZVOJ

- 17.1** Pojačati mobilizaciju domaćih resursa, između ostalog i preko međunarodne podrške za zemlje u razvoju, kako bi se unapredili domaći kapaciteti za prikupljanje poreza i ostalih prihoda.
- 17.2** Razvijene zemlje treba u potpunosti da primene svoje zvanične obaveze u vezi sa razvojnom pomoći, između ostalog, da daju 0,7 odsto bruto nacionalnog dohotka u programe zvanične razvojne pomoći za zemlje u razvoju, od čega 0,15 do 0,20 odsto treba obezbediti za najnerazvijenije zemlje.
- 17.3** Mobilisati dodatna finansijska sredstva iz višestrukih izvora za potrebe zemalja u razvoju.
- 17.4** Pomoći zemljama u razvoju da postignu dugoročnu održivost dugova kroz koordinisane politike usmerene ka očuvanju načina za finansiranje dugova, otpis dugova i restrukturiranje dugova na primeren način i baviti se spoljnim dugovima visoko zaduženih siromašnih zemalja kako bi se umanjile dužničke nevolje.
- 17.5** Usvojiti i primeniti planove promovisanja investiranja za najnerazvijenije zemlje.
- 17.6** Unaprediti saradnju Sever–Jug, Jug–Jug i triangularnu regionalnu i međunarodnu saradnju u oblasti nauke,

---

tehnologije i inovacija, kao i pristup ovim oblastima, i unaprediti deljenje znanja prema uzajamno dogovorenim uslovima, između ostalog i kroz unapređenu koordinaciju u okviru postojećih mehanizama, a posebno na nivou Ujedinjenih nacija, kao i kroz globalne mehanizme upravljanja tehnologijama kada je tako dogovoreno.

- 17.7** Promovisati razvoj, prenos i širenje ekološki ispravnih tehnologija u zemlje u razvoju na pozitivnim osnovama, uključujući koncesionalne i preferencijalne osnove, a prema uzajamnom dogovoru.
- 17.8** Do kraja 2017. u potpunosti operacionalizovati tehnološke banke i mehanizam za izgradnju kapaciteta u najnerazvijenijim zemljama u oblasti nauke, tehnologije i inovacija te unaprediti korišćenje inovativnih tehnologija, a posebno informacione i komunikacione tehnologije.
- 17.9** Unaprediti međunarodnu podršku za primenu delotvorne i ciljane izgradnje kapaciteta u zemljama u razvoju kako bi se podržali nacionalni planovi za primenu svih održivih razvojnih ciljeva, između ostalog i kroz saradnju Sever–Jug i Jug–Jug, odnosno kroz triangularnu saradnju.
- 17.10** Promovisati univerzalni, zasnovan na pravilima, otvoren, nediskriminatorski i pravičan multilateralni sistem razmene pod okriljem Svetske trgovinske organizacije, između ostalog i preko zaključivanja pregovora u okviru njene „Razvojne agende iz Dohe“.
- 17.11** Do kraja 2020. značajno povećati nivoe izvoza zemalja u razvoju, posebno u cilju udvostručavanja udela najnerazvijenijih zemalja u svetskom izvozu.

-
- 17.12** Ostvariti blagovremenu i trajnu primenu tržišnih pristupa bez carina i kvota za sve najnerazvijenije zemlje u skladu sa odlukama Svetske trgovinske organizacije, između ostalog i tako što će se obezbediti da preferencijalna pravila o poreklu koja se primenjuju na uvoz iz najnerazvijenijih zemalja budu transparentna i jednostavna, odnosno da olakšavaju pristup tržištima.
- 17.13** Unaprediti globalnu makroekonomsku stabilnost, između ostalog i kroz koordinaciju politika, odnosno koherentnost politika.
- 17.14** Unaprediti koherentnost politika za potrebe održivog razvoja.
- 17.15** Poštovati oblast i vođstvo politika svake zemlje kako bi se uspostavile i primenjivale politike usmerene ka iskorenjivanju siromaštva i postizanju održivog razvoja.
- 17.16** Unaprediti globalno partnerstvo za postizanje održivog razvoja, upotpunjeno višestranim partnerstvima koja mobilišu i dele znanja, stručnost, tehnologiju i finansijska sredstva, kako bise pružila podrška za postizanje ciljeva održivog razvoja u svim zemljama, a posebno u zemljama u razvoju.
- 17.17** Podržati i promovisati delotvorna javna i javno-privatna partnerstva, odnosno partnerstva civilnog društva, gradeći ih na iskustvima i strategijama pronalaženja resursa za partnerstva.
- 17.18** Do kraja 2020. unaprediti podršku za izgradnju kapaciteta zemalja u razvoju, uključujući najnerazvijenije zemlje i male ostrvske države u razvoju, kako bi se značajno

---

povećala dostupnost visokokvalitetnih, blagovremenih i pouzdanih podataka razvrstanih po dohotku, polu, starosti, rasi, etničkoj pripadnosti, migratornom statusu, invalidnosti, geografskoj lokaciji i ostalim karakteristikama koje su relevantne u datim nacionalnim kontekstima.

17.19 Do kraja 2030. nadograditi postojeće inicijative kako bi se razvila merila napretka u održivom razvoju, komplementarno merenju bruto domaćeg proizvoda, te podržati stvaranje kapaciteta koji se tiču statističkih podataka u zemljama u razvoju.

UNITED NATIONS
KOSOVO TEAM

